

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 328

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı
İstanbul Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan
ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı
Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ile 309
Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti
Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu
(2/873)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/873 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazısı 10
- Gerekçesi 10

• Anayasa Komisyonu Raporu 11

• Muhalefet Şerhi 14

• Teklif Metni 16

• Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 16

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Recep Tayyip Erdoğan</i> İstanbul	<i>Devlet Bahçeli</i> Osmaniye	<i>Mustafa Elitaş</i> Kayseri
<i>Oktay Vural</i> İzmir	<i>Nurettin Canikli</i> Giresun	<i>Mahir Ünal</i> Kahramanmaraş
<i>Ahmet Aydın</i> Adıyaman	<i>Ayşenur Bahçekapılı</i> İstanbul	<i>Mehmet Şandır</i> Mersin
<i>Hasan Fehmi Kinay</i> Kütahya	<i>Hasan Hami Yıldırım</i> Burdur	<i>Murtaza M. Yetiş</i> Adıyaman
<i>Recep Özel</i> Isparta	<i>Oya Eronat</i> Diyarbakır	<i>Mehmet Domaç</i> İstanbul
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i> Isparta	<i>Mine Lök Beyaz</i> Diyarbakır	<i>A. Sibel Gönül</i> Kocaeli
<i>Yalçın Akdoğan</i> Ankara	<i>Mehmet Geldi</i> Giresun	<i>Adem Tatlı</i> Giresun
<i>Vural Kavuncu</i> Kütahya	<i>Hasan Karal</i> Rize	<i>Enver Yılmaz</i> İstanbul
<i>Osman Aşkın Bak</i> İstanbul	<i>Bünyamin Özbek</i> Bayburt	<i>A. Emin Önen</i> Şanlıurfa
<i>Mehmet Daniş</i> Çanakkale	<i>İhsan Şener</i> Ordu	<i>Sıtkı Güvenç</i> Kahramanmaraş
<i>Mücahit Fındıklı</i> Malatya	<i>Ömer Faruk Öz</i> Malatya	<i>Afif Demirkıran</i> Siirt
<i>Nevzat Pakdil</i> Kahramanmaraş	<i>Mehmet Ali Şahin</i> Karabük	<i>Ayhan Sefer Üstün</i> Sakarya
<i>Muzaffer Çakar</i> Muş	<i>Şaban Dişli</i> Sakarya	<i>Oğuz Kağan Köksal</i> Kırıkkale
<i>Ertuğrul Soysal</i> Yozgat	<i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	<i>Uğur Aydemir</i> Manisa
<i>Mahmut Kaçar</i> Şanlıurfa	<i>Ahmet Arslan</i> Kars	<i>Yusuf Başer</i> Yozgat
<i>Muzaffer Aslan</i> Kırşehir	<i>Feramuz Üstün</i> Gümüşhane	<i>Yunus Kılıç</i> Kars
<i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa	<i>Halil Özcan</i> Şanlıurfa	<i>Adnan Yılmaz</i> Erzurum
<i>Ali Aşlık</i> İzmir	<i>Salim Uslu</i> Çorum	<i>Tülay Selamoğlu</i> Ankara
<i>Ali İhsan Yavuz</i> Sakarya	<i>Şuay Alpay</i> Elazığ	<i>Fatih Han Ünal</i> Ordu
<i>Ali Turan</i> Sivas	<i>Hilmi Bilgin</i> Sivas	<i>Zeynep Karahan Uslu</i> Şanlıurfa

<i>Alev Dedegil</i>	<i>Şirin Ünal</i>	<i>Seyit Eyyüpoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	Şanlıurfa
<i>Nurdan Şanlı</i>	<i>Muammer Güler</i>	<i>Hüseyin Filiz</i>
Ankara	Mardin	Çankırı
<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>
Adana	Rize	Kocaeli
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Mehmet Tekelioğlu</i>	<i>Bedrettin Yıldırım</i>
Ankara	İzmir	Bursa
<i>İsrafil Kışla</i>	<i>M. Vecdi Gönül</i>	<i>İsmail Aydın</i>
Artvin	Antalya	Bursa
<i>Mehmet Erdem</i>	<i>Ömer Selvi</i>	<i>Selçuk Özdağ</i>
Aydın	Niğde	Manisa
<i>İsmet Su</i>	<i>Feyzullah Kıyıklık</i>	<i>Sadık Badak</i>
Bursa	İstanbul	Antalya
<i>Erol Kaya</i>	<i>Cengiz Yavilioğlu</i>	<i>M. Kerim Yıldız</i>
İstanbul	Erzurum	Ağrı
<i>Zeyid Aslan</i>	<i>İlyas Şeker</i>	<i>Sermin Balık</i>
Tokat	Kocaeli	Elazığ
<i>Abdurrahim Akdağ</i>	<i>Faruk Septioğlu</i>	<i>Cevdet Erdöl</i>
Mardin	Elazığ	Ankara
<i>İdris Bal</i>	<i>Fatih Çiftci</i>	<i>Burhan Kayatürk</i>
Kütahya	Van	Van
<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Öznur Çalık</i>	<i>Fatma Salman Kotan</i>
Aksaray	Malatya	Ağrı
<i>Ahmet Tevfik Uzun</i>	<i>Kemalettin Aydın</i>	<i>Mustafa Hamarat</i>
Mersin	Gümüşhane	Ordu
<i>Mustafa Akış</i>	<i>Tülay Bakır</i>	<i>Mustafa Baloğlu</i>
Konya	Samsun	Konya
<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>Mehmet A. Akyürek</i>	<i>Hüseyin Bürge</i>
Bursa	Şanlıurfa	İstanbul
<i>Eşref Taş</i>	<i>Murat Göktürk</i>	<i>Ahmet Erdal Feralan</i>
Bingöl	Nevşehir	Nevşehir
<i>Ebubekir Gizligider</i>	<i>Ali Ercoşkun</i>	<i>Salih Koca</i>
Nevşehir	Bolu	Eskişehir

<i>M. Bilal Macit</i>	<i>Ahmet Öksüzkaya</i>	<i>İsmail Tamer</i>
İstanbul	Kayseri	Kayseri
<i>Gürsoy Erol</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Faruk Işık</i>
İstanbul	İstanbul	Muş
<i>Osman Ören</i>	<i>Fehmi Küpçü</i>	<i>Ülker Güzel</i>
Siirt	Bolu	Ankara
<i>Recep Akdağ</i>	<i>Taner Yıldız</i>	<i>Fatih Şahin</i>
Erzurum	Kayseri	Ankara
<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Cahit Bağcı</i>
Hatay	Mardin	Çorum
<i>Mehmet Kasım Gülpınar</i>	<i>Bülent Arınç</i>	<i>Ercan Candan</i>
Şanlıurfa	Bursa	Zonguldak
<i>Seyit Sertçelik</i>	<i>A. Nejat Koçer</i>	<i>Zeki Aygün</i>
Ankara	Gaziantep	Kocaeli
<i>Harun Tüfekci</i>	<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Cem Zorlu</i>
Konya	Adana	Konya
<i>Fikri Işık</i>	<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>M. Naci Bostancı</i>
Kocaeli	Elazığ	Amasya
<i>M. Kemal Şerbetçioğlu</i>	<i>Dilek Yüksel</i>	<i>M. Gökhan Gülşen</i>
Bursa	Tokat	Kastamonu
<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Mehmet Sağlam</i>
Hatay	Aksaray	Kahramanmaraş
<i>Mustafa Kabakcı</i>	<i>Hamza Dağ</i>	<i>Sevde Bayazıt Kaçar</i>
Konya	İzmir	Kahramanmaraş
<i>Mehmet Galip Ensarioğlu</i>	<i>Orhan Atalay</i>	<i>Yıldırım Mehmet Ramazanoğlu</i>
Diyarbakır	Ardahan	Kahramanmaraş
<i>Önder Matlı</i>	<i>Mehmet Cemal Öztaylan</i>	<i>N. Haluk Özdalga</i>
Bursa	Balıkesir	Ankara
<i>Mevlüt Akgün</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>İdris Şahin</i>
Karaman	Gaziantep	Çankırı
<i>A. Gültekin Kılınç</i>	<i>Avni Erdemir</i>	<i>Hüseyin Samani</i>
Aydın	Amasya	Antalya

<i>Mevlüt Çavuşoğlu</i>	<i>Nihat Zeybekci</i>	<i>Osman Kahveci</i>
Antalya	Denizli	Karabük
<i>Mustafa Şentop</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Sadık Yakut</i>
İstanbul	Ankara	Kayseri
<i>Vedat Demiröz</i>	<i>Muhyettin Aksak</i>	<i>Metin Külünk</i>
Bitlis	Erzurum	İstanbul
<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>M. Necati Çetinkaya</i>	<i>Mehmet Yüksel</i>
Ağrı	Adana	Denizli
<i>Mustafa Öztürk</i>	<i>Mehmet Şükrü Erdinç</i>	<i>Sebahattin Karakelle</i>
Bursa	Adana	Erzincan
<i>M. Belma Satır</i>	<i>Köksal Toptan</i>	<i>Abdulkerim Gök</i>
İstanbul	Zonguldak	Şanlıurfa
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Halil Mazıcıoğlu</i>
Bartın	Gaziantep	Gaziantep
<i>Hüseyin Şahin</i>	<i>Cuma İçten</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Bursa	Diyarbakır	Uşak
<i>Alpaslan Kavaklıođlu</i>	<i>Hasan Ali Çelik</i>	<i>Orhan Karasayar</i>
Niđe	Sakarya	Hatay
<i>Ahmet Yeni</i>	<i>İdris Güllüce</i>	<i>Murat Yıldırım</i>
Samsun	İstanbul	Çorum
<i>Mehmet Ersoy</i>	<i>Ziver Özdemir</i>	<i>Ahmet Salih Dal</i>
Sinop	Batman	Kilis
<i>Mustafa Bilici</i>	<i>Halil Ürün</i>	<i>Yüksel Özden</i>
Van	Afyonkarahisar	Muğla
<i>İbrahim Korkmaz</i>	<i>Muzaffer Yurttaş</i>	<i>Safiye Seymenođlu</i>
Düzce	Manisa	Trabzon
<i>Ülker Can</i>	<i>Fatoş Gürkan</i>	<i>Mustafa Demir</i>
Eskişehir	Adana	Samsun
<i>Muhammed Çetin</i>	<i>İsmail Safi</i>	<i>Hakkı Köylü</i>
İstanbul	İstanbul	Kastamonu

<i>Ayşenur İslam</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Ali Boğa</i>
Sakarya	Adıyaman	Muğla
<i>Tülin Erkal Kara</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>
Bursa	Gaziantep	Bursa
<i>Ali Şahin</i>	<i>Mehmet Şimşek</i>	<i>Erdoğan Bayraktar</i>
Gaziantep	Batman	Trabzon
<i>Sadullah Ergin</i>	<i>İsmet Yılmaz</i>	<i>Hayati Yazıcı</i>
Hatay	Sivas	Rize
<i>Veysel Eroğlu</i>	<i>Egemen Bağış</i>	<i>Faruk Çelik</i>
Afyonkarahisar	İstanbul	Şanlıurfa
<i>Hüseyin Tanrıverdi</i>	<i>Salih Kapusuz</i>	<i>Ekrem Erdem</i>
Manisa	Ankara	İstanbul
<i>Haluk İpek</i>	<i>A. Edip Uğur</i>	<i>Reha Denemeç</i>
Ankara	Balıkesir	Ankara
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Abdulkadir Aksu</i>
Samsun	Ankara	İstanbul
<i>Hüseyin Çelik</i>	<i>Zelkif Kazdal</i>	<i>Ömer Çelik</i>
Gaziantep	Ankara	Adana
<i>Mehmet Öntürk</i>	<i>Bilal Uçar</i>	<i>Mustafa Ataş</i>
Hatay	Denizli	İstanbul
<i>Halide İncekara</i>	<i>Pelin Gündüş Bakır</i>	<i>Kerim Özkul</i>
İstanbul	Kayseri	Konya
<i>Oktay Saral</i>	<i>Mehmet Metiner</i>	<i>Özcan Ulupınar</i>
İstanbul	Adıyaman	Zonguldak
<i>İlhan Yerlikaya</i>	<i>Çiğdem Münevver Ökten</i>	<i>İlknur Denizli</i>
Konya	Mersin	İzmir
<i>Yaşar Karayel</i>	<i>İsmail Kaşdemir</i>	<i>Ayşe Türkmenoğlu</i>
Kayseri	Çanakkale	Konya
<i>Gülây Samancı</i>	<i>M. Doğan Kubat</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Konya	İstanbul	İstanbul

<i>Nureddin Nebati</i>	<i>Harun Karaca</i>	<i>Ünal Kacır</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Türkân Dağoğlu</i>	<i>Ahmet Baha Öğütken</i>	<i>Ahmet Haldun Ertürk</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>İsmet Uçma</i>	<i>Mehmet Muş</i>	<i>Bülent Turan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Osman Boyraz</i>	<i>Sevim Savaşer</i>	<i>Lütfi Elvan</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
<i>Suat Kılıç</i>	<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Ali Halaman</i>
Samsun	Tekirdağ	Adana
<i>Muharrem Varlı</i>	<i>Seyfettin Yılmaz</i>	<i>Kemalettin Yılmaz</i>
Adana	Adana	Afyonkarahisar
<i>Mustafa Erdem</i>	<i>Zühal Topcu</i>	<i>Yıldırım Tuğrul Türkeş</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Özcan Yeniçeri</i>	<i>Mehmet Günal</i>	<i>Tunca Toskay</i>
Ankara	Antalya	Antalya
<i>Ali Uzunurmak</i>	<i>Ahmet Duran Bulut</i>	<i>Bahattin Şeker</i>
Aydın	Balıkesir	Bilecik
<i>İsmet Büyükataman</i>	<i>Necati Özensoy</i>	<i>Emin Haluk Ayhan</i>
Bursa	Bursa	Denizli
<i>Enver Erdem</i>	<i>Oktay Öztürk</i>	<i>Ruhsar Demirel</i>
Elazığ	Erzurum	Eskişehir
<i>Edip Semih Yalçın</i>	<i>Adnan Şefik Çirkin</i>	<i>Sinan Oğan</i>
Gaziantep	Hatay	Iğdır
<i>Süleyman Nevzat Korkmaz</i>	<i>Meral Akşener</i>	<i>Celal Adan</i>
Isparta	İstanbul	İstanbul
<i>Murat Başesgioğlu</i>	<i>Atila Kaya</i>	<i>Durmuş Ali Torlak</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Ahmet Kenan Tanrıku</i>	<i>Emin Çınar</i>	<i>Mesut Dedeoğlu</i>
İzmir	Kastamonu	Kahramanmaraş
<i>Yusuf Halaçoğlu</i>	<i>Lütfü Türkkkan</i>	<i>Faruk Bal</i>
Kayseri	Kocaeli	Konya
<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Alim Işık</i>	<i>Erkan Akçay</i>
Konya	Kütahya	Manisa
<i>Sümer Oral</i>	<i>Ali Öz</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
Manisa	Mersin	Muğla
<i>Hasan Hüseyin Türkoğlu</i>	<i>Münir Kutluata</i>	<i>Cemalettin Şimşek</i>
Osmaniye	Sakarya	Samsun
<i>Bülent Belen</i>	<i>Reşat Doğru</i>	<i>Koray Aydın</i>
Tekirdağ	Tokat	Trabzon
	<i>Sadir Durmaz</i>	
	Yozgat	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına geçici madde eklenmesini öngören “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine” katılıyorum.

Katılma talebimin işleme konulmasını saygıyla arz ederim.

Bekir Bozdağ
Yozgat

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/873)	
ESAS	Anayasa Komisyonu
TALİ	

GEREKÇE

Ülkemizde mahalli idareler seçimleri Anayasamızın 127. ve 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 8. maddesi gereğince beş yılda bir yapılmaktadır. Yapılmış olan en son mahalli idareler seçimi 2009 yılının Mart ayında gerçekleştirilmiştir.

Demokrasinin temel unsurlarından olan propaganda vatandaşların bilinçlenmesini, siyasi partiler hakkında yeterli bilgiye erişmesini ve seçimlere etkin bir şekilde katılmasını sağlayan önemli bir araçtır.

Mahalli idareler seçimlerinin yapılacağı dönem zorlu kış şartlarına denk gelmektedir. Özellikle seçimin başlangıç günü olan Ocak ayının başlangıcı ile oy verme günü olan Mart ayının son Pazar günü arasındaki seçim döneminde Türkiye'nin coğrafi konumu nedeniyle bazı bölgelerimizde diğer bölgelerimize nazaran kış şartları ağır geçmekte ve bu durum seçim propagandası ve çalışmalarını olumsuz etkilemektedir. Vatandaşlarımız da zorlu kış şartlarında seçimlere katılımında zorluklar yaşamaktadır. Ocak-Mart ayları arasındaki seçim döneminde yaşanmış olan bu olumsuzluğu en aşgariye indirebilecek tarihte seçimleri yapmak gerekmektedir.

Anayasamıza eklenen bir geçici madde ile siyasi partilerimizin veya yerel yönetim organlarına seçilecek adayların seçim çalışmalarında vatandaşlarla iletişimlerini olanaklı kılacak ortamın sağlanması amaçlanmış ve seçim tarihi iklim şartlarının daha elverişli olduğu ekim ayının son pazar günü olarak belirlenmiştir. Bu amaçla eklenen geçici maddenin yürürlüğe girmesinden sonra 2014 yılının Mart ayında yapılması gereken ilk mahalli idareler genel seçimi 2013 yılının Ekim ayına alınmış olacaktır.

Yapılacak olan ilk mahalli idareler seçiminin başlangıç tarihi ve oy verme gününe ilişkin hükümleri ile ilgili ortaya çıkabilecek belirsizliklerin giderilmesi ve uygulamada tartışmaya yol açacak farklı görüşlerin önüne geçilmesi amacıyla Anayasanın 67 nci maddesinin son fıkrası hükmünün, 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun sadece seçimin başlangıç tarihi ve oy verme gününe ilişkin hükümleri bakımından uygulanmayacağı belirtilmiştir. Böylece Anayasanın 67 nci maddesinin son fıkra hükmü, 2972 sayılı Kanunun başlangıç tarihi ve oy verme günü dışındaki hükümlerine ve seçim kanunlarına aynen uygulanacaktır. Anayasanın 67 nci maddesinin son fıkrasının uygulanması ile konjonktürel değişikliklere seçim kanunları açısından yer verilmemesi amacı da temin edilmiş olmaktadır. Seçim kanunlarında yapılan diğer değişiklikler, 67 nci maddenin son fıkrasının uygulanmasında seçimin başlangıç tarihi ve oy verme günü dikkate alınarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmayacaktır.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

4.10.2012

Esas No: 2/873

Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 1 Ekim 2012 tarihinde esas olarak Anayasa Komisyonuna havale edilen “Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ile 308 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2-873)” Komisyonumuzun 3 Ekim 2012 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantımıza Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, Adalet, İçişleri, Maliye Bakanlıkları ile Yüksek Seçim Kurulundan yetkililer katılmışlardır.

Teklif ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına geçici 20’nci madde eklenmekte, düzenlemeyle bu maddenin yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçiminin 2013 yılının Ekim ayına alınması öngörülmektedir. Ayrıca, uygulamada yaşanabilecek belirsizlikleri önlemek üzere Anayasanın 67’nci maddesinin son fıkrasının Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun sadece seçimin başlangıç tarihi ve oy verme gününe ilişkin hükümleri bakımından uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Teklifle ülkemizin bazı bölgelerinde yaşanan zorlu kış şartlarının seçim propagandası ve çalışmalarını olumsuz etkilemesinin önüne geçilmesinin amaçlandığı gerekçesinde ifade edilmektedir.

Komisyon Başkanı Prof. Dr. Burhan Kuzu; toplantıyı açış konuşmasında, 2009 yerel seçimleri öncesi Mart ayında olumsuz kış şartlarının neden olduğu elim bir kaza neticesi Sayın Muhsin Yazıcıoğlu’nu kaybetmemize dikkat çekerek, zor kış şartlarının hem adaylar hem seçmenler açısından bir daha yaşanmaması adına önerinin getirildiğini söylemiş, geçmiş uygulamalardan örnekler vermiş, Anayasa Mahkemesinin konu ile ilgili kararı doğrultusunda Anayasa değişikliği yoluyla düzenlemeye gidildiğini belirtmiştir.

Hükümeti temsilen toplantıya katılan Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, Teklifte, mahalli idareler genel seçiminin yaklaşık altı ay öne çekilmesinin ve Anayasanın 67’nci maddesinin son fıkrası hükmünün seçimin başlama ve oy verme tarihi açısından uygulanmamasının düzenlendiğini belirtmiş; Ülkemizin belirli bölgelerinde Mart ayında yaşanan zorlu iklim şartlarının doğurduğu olumsuzluklara dikkat çekerek seçimin sağlıklı yapılmasının her kesimin ortak talebi olduğunu, propagandanın seçmene erişiminin kolay olması, rahat ve huzurlu bir ortamda oy kullanılmasının, güvenlik ve yol emniyetinin azami ölçüde sağlanmasının amaçlandığını söylemiştir.

Teklifin tümü üzerinde Komisyon üyeleri ve diğer milletvekilleri şu görüşleri dile getirmişlerdir:

- Anayasa değişikliğinin şekli tüm şartları Teklif açısından yerine getirilmiştir. Ancak Anayasanın 77’nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanınca milletvekili genel seçimlerinin yenilenmesi öngörüldüğü halde 127’nci maddesinde mahalli idareler genel seçimlerinin yenilenmesiyle ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Siyasal gücü eline geçiren bir grubun süreyle oynamasının önünün açılmasını, halkın oyu ile gelen yerel yöneticilerin süresinin bu yolla kısaltılmasını kanun koyucu istememiştir. Getirilen teminat hem seçilen hem de seçenler için söz konusudur. Dolayısıyla Parlatentonun Anayasadan kaynaklanan mahalli idareler genel seçimini öne almak gibi bir yetkisi bulunmamaktadır.

- Düzenleme doğrudan Anayasanın 67'nci maddesine bağlı temel siyasi haklarla ilgilidir. Seçilmiş olan organların statü hukuku ve sorumluluk kavramı çerçevesinde kendini seçenlere karşı programlarına, taahhütlerine müdahale edilmemelidir. Aksi takdirde bu müdahale seçmen iradesine karşı da söz konusu olacaktır.

- Beş yıllık bir süre için seçilen yerel yöneticilerin görev süresinin kısaltılması eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Hukuki güvenlik ve eşitlik ilkesi açısından konu değerlendirilmelidir.

- Teklifin Parlamentoda temsil edilen tüm siyasi parti gruplarının görüşleri alınmadan, bir uzlaşma zemini aranmadan gündeme getirilmesi doğru olmamıştır.

- 2012 Türkiye'sinde zorlu kış şartlarının gerekçe olarak gösterilmesi anlaşılır değildir. Bugünkü teknolojik seviye bu şartları en aşağıya çekecek düzeydedir. Kaldı ki bir seçim bittiğinde diğer seçimin propagandasının başladığı da unutulmamalıdır. Seçilmişlerin haklarını altı ay kısaltırken kış şartları bahane edilerek getirilen öneri orantısızdır. Tedbir amaca hizmet etmemektedir.

- Seçimin öne alınmasına hiçbir kesimin itirazı olmamakla birlikte süre en uygun şekilde tespit edilmelidir.

- Belediyeler üzerindeki baskılar görmezden gelinmemelidir.

- Mahalli idareler genel seçimlerinin öne alınması Anayasa değişikliği ile gerçekleştirilmektedir. Parlamentonun bu konudaki yetkisi tartışılmamalıdır. Her ne şekilde olursa olsun seçimlerin yenilenmesi, milletin iradesine başvurulması demokrasinin en önemli unsurudur. Öneriyle yerel seçimler beş buçuk ay öne alınmış olacaktır. Öneri doğrudur. Seçmene ve adaya erişim dikkate alınmalıdır. Mart kış ayıdır, olumsuzlukları içinde taşımaktadır. Vatandaşlarımızın en tabii haklarını kış şartları nedeniyle kullanamamalarının önüne geçilmelidir.

- Mahalli idareler yerel seçimlerinin 2013 yılına alınması; diğer seçimlerle aynı yıla getirilmemesi uygun olacaktır. Aksi halde, 2014 yılında hem mahalli idareler genel seçimi hem de Cumhurbaşkanı seçimi için sandık başına gidilmek zorunda kalınacaktır. Böylece her iki seçimin daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Teklifin, Anayasaya Geçici 20'nci madde eklenmesini öngören 1 inci maddesi ile yürürlük ve halk oylamasını içeren 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin tümü ve Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi oya sunulmuş ve aynen kabul edilmiştir.

İçtüzüğün 45'inci maddesi çerçevesinde Genel Kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bursa Milletvekili İsmet Su, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Aydın Milletvekili Semiha Öyüş'ün özel sözcü olarak seçilmesi oya sunulmuş ve Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>Mustafa Şentop</i>	<i>İsmet Su</i>
İstanbul	İstanbul	Bursa
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Ayla Akat</i>
Artvin	Aydın	Batman
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>İdris Şahin</i>	<i>Şuay Alpay</i>
Bursa	Çankırı	Elazığ
Üye	Üye	Üye
<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Nevzat Korkmaz</i>	<i>Mihrimah Belma Satır</i>
Hatay	Isparta	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Aşlık</i>	<i>Rıza Mahmut Türmen</i>	<i>Atilla Kart</i>
İzmir	İzmir	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Faruk Bal</i>	<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>Yahya Akman</i>
Konya	Sivas	Şanlıurfa
	Üye	Üye
	<i>Fatih Çiftci</i>	<i>Yusuf Başer</i>
	Van	Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

2/873 Sıra numaralı "Anayasa'da Yapılacak Değişiklik" Teklifine ilişkin şerhimiz aşağıda belirtilmiştir.

Demokrasinin, belirli aralıklarla hizaya getirilen Türkiye'deki anlamını bir yana koyarsak, düzenli olarak yapılan demokratik seçimler sonucunda halkın iradesinin belirleyici olduğu kabul edilen bir yönetim şeklidir. Temsili anlamda, katılımın sadece seçim sebebiyle gerçekleştiği ülkemizde genel seçimin sıhhati bir yana; yerel seçim takviminin partimiz gıyabında belirlenmesi, demokrasi ciddiyetini açığa çıkarması bakımından önemlidir. Halka en yakın kamu birimlerinin kaderinin keyfi tutum ve usullere terkedilmesi, demokrasi prensiplerinden hukuk güvenliği kavramının, siyasi iktidarın görüş ve çıkarları doğrultusunda zedelendiği açıktır.

Özgün yapılar arz eden toplumun, taleplerine de yansiyacak olan bu farklılıklar, merkezden alınacak kararlarla yeknesak bir vücut meydana getirmeyeceği gibi, söz konusu kararların taleplerle örtüşmesi beklenmemelidir. Yerel demokrasi, katı merkezizetçi yönetim anlayışımız sayesinde istenilen düzeyde gelişmemiştir.

Hükümetin yönetim zihniyeti bu otoriter tarzın apaçık bir örneği durumundadır. Keza getirilen teklifin hem biçimi açısından hem de içerik açısından sorunlu yanlarının yanında Meclis'e getirilme yönetimi bu durumu göstermektedir. İktidar partisi Meclis'te grup kurmuş bir partiyi hiçe sayan açıklama ve pratiği ile kendi zihniyetini göstermiştir. Oysa Hükümetin sadece Meclis'te yer alan değil seçimlere katılma hakkı olan tüm siyasi partilerle ortaklaşma çabası gereklidir. Bu demokrasi açısından maruz gösterilemeyecek bir tutumdur. Demokrasinin kurucu unsuru olan seçimlerde bu şekilde davranan Hükümet'in seçimleri yakın tarihe alma gerekçesi olan halkın daha rahat bir şekilde bilgilendirilmesi ve propaganda faaliyetlerinin kolay gerçekleştirilmesi anlamlı olmamaktadır. Kaldı ki mevsim şartları 21. Yüzyılda seçimlerin tarihi ile oynamanın anlamlı bir sebebi olamaz. Siyasi partiler her zaman politikalarını halka anlatıp halkla bütünleşme çabasında olmalıdır. Parti çalışmaları hele de yerel yönetim hizmetlerinin sadece seçim zamanlarında gerçekleştirilmez. Bizim bakış açımız halkımızla beraber politika yapmak olduğu için seçim tarihi bizim açımızdan şeklidir.

İktidar partisinin bir muhalefet partisi ile ortaklaştığı bu Anayasa değişikliği teklifinin demokrasi hassasiyeti ile gündeme gelmediği açıktır. Çünkü böyle bir duyarlılık öncelikle seçim yasasında yer alan anti demokratik unsurları değiştirme iradesi ile kendini gösterir. Hazine yardımının adaletsiz dağıtımı gibi partiler arası haksız rekabet yaratan uygulamalarda öncelikle değişiklik yapılmalıdır. Genel seçimlerde uygulanan ve toplumsal sorunların derinleşmesine yol açan 12 Eylül ürünü anti demokratik % 10 seçim barajı kaldırılmalıdır. Yine düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki engeller kaldırılmadığı için propaganda faaliyetlerini suç kapsamında değerlendiren maddeler değiştirilmelidir. Demokratik bir seçim atmosferi yaratmanın ön koşulları olarak bunlar sıralanabilir.

Yerel seçimlerin erken bir tarihe alınmasını düzenleyen bir anayasa hükmü yoktur. Anayasa'nın 127. Maddesi açık bir şekilde yerel seçimlerin beş yılda bir yapılacağı belirtilmiştir. Yerel seçimlerin tarihinin değiştirilmesi Anayasa'da belirlenmemiş bir şekilde yapılması da sorunludur. Anayasa değişikliği ile gerçekleştirilmek istenen bu uygulama aynı zamanda yerel yönetimdeki seçilmişlerin hakkını da bir müdahale şeklinde yorumlanabilir. Çünkü seçilmişler bu göreve beş yıl süreyle getirilmişlerdir. Bu sürenin kısaltılması söz konusudur.

Öte yandan yerel seçimlerde açığa çıkan halkın iradesine yaklaşımda demokrasinin nasıl algılandığını göstermektedir. Ülkemiz'de yerel yönetimde yer alan seçilmişler keyfi baskılar altındadır. Partimize mensup başkanların yönettiği belediyeler sürekli bir idari denetim kısılcacında tutulmaktadır. İdari soruşturmalar çalışmaları aksatsa da bizim yerel yönetimler anlayışımızda idari kuralların dışına çıkıp yolsuzluk yapmak ya da yasal olmayan yöntemler kullanmak olmadığı için Belediyelerimizde idari bir yaptırım olmamıştır. Fakat siyasal olarak partimizin bütününe, temsil ettiğimiz halkımızın bütününe yönelmiş yargı kılıflı baskı politikaları kendini en açık yerel yönetimlerde yer alan seçilmişlerimizde göstermektedir. Sayısı bine yaklaşan seçilmiş üyemiz bu baskılar neticesinde cezaevindedir. Sayısı 36'yı bulan tutuklu partimize mensup belediye başkanlarının şahsında halk iradesinin kısıtlılık altında tutulduğu açıktır. Dolayısıyla vatandaşın iradesinin üzerinde iradenin olamayacağını evleviyetle kabul eden demokrasinin, son dönemde partimiz belediye başkanlarına yönelik yapılan haksız ve hukuk dışı tutuklamalar sebebiyle anlamından çok şey yitirdiğini ifade etmek gereklidir.

Ayla Akat

Batman

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI İSTANBUL MİLLETVEKİLİ RECEP TAYYİP ERDOĞAN VE MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GENEL BAŞKANI OSMANİYE MİLLETVEKİLİ DEVLET BAHÇELİ İLE 309 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçiminde oy verme günü 2013 yılının Ekim ayının son pazar günüdür.

Birinci fıkra uyarınca yapılacak mahalli idareler seçiminde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 67 nci maddesinin son fıkrası, sadece 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun seçimin başlangıç tarihi ve oy verme gününe ilişkin hükümleri bakımından uygulanmaz."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde oylanır.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçiminde oy verme günü 2013 yılının Ekim ayının son pazar günüdür.

Birinci fıkra uyarınca yapılacak mahalli idareler seçiminde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 67 nci maddesinin son fıkrası, sadece 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun seçimin başlangıç tarihi ve oy verme gününe ilişkin hükümleri bakımından uygulanmaz."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde oylanır.

